

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

محسنات لفظية (۳)

جلسه ۸۱

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (الجناس)

اقسام جناس معنوی:

۱- جناس إضمار: هیچ یک از دو رکن، ذکر نشده و توسط لفظی که ذکر شده، لفظ دیگر در ذهن احضار می شود که معنای غیر اصلی آن اراده شده (به دلالت سیاق):

منعم الجسم تحكى الماء رفته - وقلبه قسوة يحكى أبا أوس

۲- جناس إشاره: یکی از دو رکن ذکر شده و به رکن دیگر نیز اشاره شده.

يا حمزة اسمح بوصل - و امن علينا بقرب

في ثغرک اسمک أضحى - مصحفا و بقلبي

محسنات لفظية (التصنيف - الإزدواج)

تصنيف یعنی: تشابه نوشتاری بین دو یا چند کلمه (التخلى، ثم التحلى، ثم التجلى).

ازدواج یعنی: دو لفظ متجانس، کنارهم باشند (من جدّ وجد و من لَجّ ولج).

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

محسنات لفظية (السجع)

سجع یعنی: موافق بودن دو فاصله، در حرف آخر در نثر.

• اقسام سجع:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۱- سجع مطرف: دو فاصله، هم وزن نیستند ولی حرف آخرشان مثل هم است.

مثال: ما لكم لاترجعون لله وقارا وقد خلقكم أطوارا.

۲- سجع مرصع: تمام یا اکثر الفاظ یک فقره، از لحاظ وزن و قافیه، موافق با فقره دیگری است.

مثال: والمرسلات عرفا فالعاصفات عصفا.

۳- سجع متوازی: فقط بین دو کلمه آخر، اتفاق وجود دارد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مثال: فيها سرر مرفوعة و أكواب موضوعة.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv